

DE WERKPLAATSKLAS

In de vernieuwing van het beroepssecundair onderwijs

Situering

De werkplaatsklas wordt, in de eerste graad van het Type 1, de zogenaamde onthaalgraad, en in het eerste en tweede jaar van het BSO van Type 2 toegepast met het oog op een aangepast onthaal van "DOE LEERLINGEN"

Leerlingen die, hetzij in 1 B of 1 BSO, vanuit het basis-onderwijs komen hebben nood aan een aangepaste opvang (onthaal) en dit kan worden verder gezet in het tweede jaar.

Het is de bedoeling hen aan te spreken voor alle, ook algemene vakken, langs de invalshoek van de praktijk. Doen en leren is voor hen ondeelbare realiteit. Het onderwijs deelt alles op in fragmenten en is dan ook voor hen onaangepast.

Deze werkvorm verder zetten in tweede en derde graad kan zinvol zijn in welbepaalde studierichtingen.

De klemtoon wordt dan wel verlegd van onthaal naar vakkenintegratie. Het ruimtelijk samenbrengen van zoveel mogelijk vakken biedt de kans voor spontane integratie van de vakken.

Door deze ruimtelijke integratie kan een situatie geschapen worden die dichter de levensechte realiteit benadert. Thematisch werken en projectwerk (vormen van) komen spontaan aan bod in de werkplaatsklas, omdat de leerkrachten meer zicht hebben op de inhoud van alle vakken.

In huidige experimenten ligt de klemtoon hoofdzakelijk op de ONTHAALFUNCTIE in de eerste graad of eerste en tweede beroeps. Maar er gaan reeds stemmen op om het verder door te trekken naar hogere leerjaren waar het in de tweede functie, in bepaalde studierichtingen, zinvol toegepast kan worden.

Kernelementen

Kernelementen bij de toepassing van de werkplaatsklas in het kader van Onthaal zijn :

DUBBELE AANWEZIGHEID VAN DE LEERKRACHTEN

Gedurende acht uur per week zijn er twee leerkrachten aanwezig (buiten de normale splitsingen).

Hierbij is het de bedoeling dat vooral, en eerst, leerkrachten algemene vakken deelnemen aan het praktijkge-

beuren. Dit gaat zelfs tot het zelf uitvoeren van de praktijkopdrachten.

De leerkrachten geven hierdoor uitdrukking van hun waardering voor wat deze BSO leerlingen als opleiding NU en als opdracht voor de Toekomst hebben gekozen. Het is onder andere een herwaardering voor de maatschappelijk ondergevalueerde handenarbeid. Dit heeft enorme effecten op de relatie leerling - leerkracht, want vaak zijn de rollen omgekeerd en kan men spreken van wederzijds leren. Ook de leerkracht praktijk/ technische vakken neemt deel aan lessen in de algemene vakken waardoor hij/zij een zicht krijgt op de inhoud en de methodiek van het aanbrennen. Na enige tijd is de leerkracht dan ook in staat de leerlingen te begeleiden bij opdrachten van vb. Wiskunde of Taal, zelfs bij afwezigheid van de betrokken vakleerkracht.

Zowel de leerkracht AV als de leerkracht TV/BP krijgen op deze wijze een vollediger beeld van elke leerling, een TOTAALBEELD.

Zij zullen dus niet meer oordelen, wat vaak gebeurt, vanuit hun eigen vak alleen, maar alle kwaliteiten en tekorten ontdekken.

De omgang met de leerling is in de werkplaatsklas veel spontaner en opener. OOK menselijke problemen komen aan de oppervlakte en ook al krijgen die geen oplossing, toch is het al veel als men er eens over kan praten. Veel van deze leerlingen kunnen met hun problemen nergens terecht. Zelfs in normale gezinssituaties worden deze jongeren niet goed begrepen, en hoewel zij zouden mogen rekenen op extra begeleiding, zijn zij ook hier het zwart schaap. Broer en zus leren wel en waarom zij niet ? ?

In het hele gebeuren van de werkplaatsklas vormen de leerkrachten (beperkte groep) een echt team dat zowel opvoedkundig als leerpsychologisch samen optreedt naar de leerlingen.

Het is een ploeg die open en luisterbereid is en dan ook steeds meer toegang en vertrouwen krijgt. Bij leerlingen van deze leeftijdsgroep is dat zeker een realiteit en ook haalbaar.

EIGEN WERK- EN LEEFRUIMTE

De werkplaatsklas is een ruimte waar werken en leren samen gaan en ook een ruimte bestemd voor deze klasgroep alleen. Het is hun lokaal waar zij dan ook met plezier voor instaan en zich samen verantwoordelijk voor voelen (mits begeleiding). Het lokaal draagt ook, in aankleding en versiering, het karakter van zijn bewoners. De leerkrachten komen eigenlijk bij hen op bezoek in plaats van de leerlingen die zich moeten begeven naar ...

Dit schept een heel andere sfeer voor de algemene vakken. Deze ruimtelijke integratie, zonder dat verdere stappen zouden, worden gezet, is al een waarde op zich. Het spreekt echter vanzelf dat deze mogelijkheden tenvolle benut dienen te worden voor :

- overstap van theorie naar praktijk en omgekeerd.
- het tenvolle aanwenden van de didactische infrastructuur.
- het komen tot groepsopdrachten.
- het geven van verantwoordelijkheid bij onderhoud en afwerking.
- het opzetten van thema of project.
- het individueel begeleiden van de leerlingen.
- het inschakelen van opzoekwerk.
- het visueel maken van de evaluatie.
- het leren overleggen en spreken met elkaar.

Het spreekt voor zich dat niet al die mogelijkheden in één werkplaatsklas aan bod kunnen komen maar dat een keuze dient gemaakt volgens eigen mogelijkheden en creativiteit in het uitwerken.

Essentieel zijn :

ruimtelijke integratie door alle vakken in een lokaal te brengen.

dubbele aanwezigheid van de leerkrachten.

VOORWAARDE

De werkplaatsklas vraagt een beperkte ploeg leerkrachten die, in voortdurend overleg, als één groep werken voor hun leerlingen. Het is echter niet altijd vereist dat die voorwaarde bij voorbaat is vervuld want gaandeweg kan men ploeg vormen. Men moet wel samen achter het idee staan en bereid zijn er iets van te maken.

DE WERKPLAATSKLAS brengt de leerkrachten in werkomstandigheden die totaal verschillen van de individuele klassikale situatie. Men komt vrij gemakkelijk tot gezamenlijke beoordeling en gezamenlijke standpunten waardoor leerlingen ook een grotere houvast hebben en beter weten waar zij aan toe zijn.

Dit veronderstelt in de eerste plaats een positieve houding voor deze leerlingen maar dat is ook het uitgangspunt in al onze andere vernieuwingsprojecten.

Ook werkplaatsklas levert het bewijs dat het (anders) kan in het BEROEPSONDERWIJS.

Aimé Van Kerkhove